

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupíčkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **M. R.**, zastoupen Mgr. Pavlem Kužílkem, advokátem se sídlem Smetanova 1784/5, Přerov, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 24. 9. 2018, č. j. 72 Ad 25/2017 - 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna ustanoveného advokáta Mgr. Pavla Kužílka **s e u r č u j e** částkou 3 146 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 12. 6. 2017, č. j. X, žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila své rozhodnutí ze dne 28. 12. 2016, č. j. X, jímž byla žalobci zamítnuta žádost o starobní důchod z důvodu nesplnění podmínek § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o důchodovém pojištění“), tj. pro nesplnění potřebných dob pojištění. Dle evidence žalované žalobce dosáhl celkové doby pojištění 18 let a 68 dnů, avšak podle § 29 odst. 1 písm. h) zákona o důchodovém pojištění činí doba pojištění potřebná pro nárok na starobní důchod 32 let.

Žalobce nezískal ani dostatečnou dobu pojištění pro nárok podle § 29 odst. 3 písm. a) zákona o důchodovém pojištění v délce 30 let.

II.

[2] Proti rozhodnutí žalované podal žalobce žalobu u Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci (dále též „krajský soud“), který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Uvedl, že se žalovaná vypořádala se všemi vznesenými námitkami a její rozhodnutí není nepřezkoumatelné. Žalovaná se nedopustila ani namítaných procesních pochybení. V řízení ve věcech důchodového pojištění se totiž podle § 85a zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“), nepoužije ustanovení správního řádu o vyjádření účastníků k podkladům rozhodnutí. Stejně tak nemohla žalovaná zohlednit jako dobu pojištění dobu péče o matku, neboť žalobce požádal o vydání rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení o době a rozsahu této péče až po vydání žalovaného rozhodnutí a ve své žádosti o starobní důchod tuto skutečnost neuvedl. Žalovaná tak neměla důvod tuto skutečnost šetřit. Nadto žalobce i po zohlednění této doby nesplnil potřebné doby pojištění. Žalovaná postupovala v souladu se zákonem rovněž při započítávání doby evidence žalobce na úřadu práce, po kterou mu nenáležela podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci. Dle § 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění lze započítat tuto dobu v rozsahu nejvýše 3 let. Žalobce ostatně ani netvrdil žádné další uznatelné doby evidence u úřadu práce. Nedůvodná je i námitka nesprávného započtení doby zaměstnání v hlubinných dolech a v dolech na těžbu uranu. Dle zjištění žalované zde žalobce pracoval po dobu 239 dní od 28. 3. 1977 a splňuje důchodový věk; § 74a zákona o důchodovém pojištění se tak na něj nevztahuje. Správně byly započteny rovněž doby zaměstnání u Vězeňské služby. Žalovanou započtené dny žalobce nijak nerozporoval, dobu pojištění v jiných dnech netvrdil a ani nedoložil. Poukazem na diskriminaci či porušení základních práv a svobod se krajský soud pro absenci konkrétních žalobních tvrzení nezabýval.

III.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Nadále trvá na tom, že rozhodnutí žalované bylo nepřezkoumatelné, neboť tato se nezabývala všemi námitkami. I přes součinnost stěžovatele nezjistila řádně skutkový stav, a to především doby pojištění před rokem 1977. Nezohlednila, že stěžovatel v letech 1968 až 1971 studoval střední hotelovou školu a v letech 1971 až 1974 pracoval jako číšník v různých restauracích. Od prosince 1974 do ledna 1977 pracoval opakovaně ve výkonu trestu jako horník ve věznici Vinařice, doly Kladno. Nesprávně byla započtena i doba evidence na úřadu práce do konce roku 1995. V důsledku těchto pochybení žalovaná upřela stěžovateli nárok na starobní důchod. Rozsudek krajského soudu je nesprávný i proto, že správní řízení o starobním důchodu nebylo ke dni vydání rozsudku pravomocně ukončeno. Tvrzení žalované, že stěžovatel podal dne 17. 8. 2017 další žádost o starobní důchod, k níž doložil rozhodnutí o péči o matku, je nepravdivé. Stěžovatel podal toliko námitky, aby dotvrdil náhradní doby

pokračování

pojištění k původní žádosti o starobní důchod. Rozsudek tak neměl být vůbec vydán. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil.

IV.

[4] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odmítla, že by žalobou napadené rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné. Je z něho zcela zřejmé, kdo je jeho adresátem, jakým způsobem bylo rozhodnuto a jak se rozhodnutí dotýká práv stěžovatele. Rovněž i výrok napadeného rozhodnutí je jednoznačný a jasně oddělen od odůvodnění. Samotné rozhodování o žádosti stěžovatele vycházelo z dostatečně zjištěného skutkového stavu v rámci správního řízení. Žalovaná provedla v námitkovém řízení rozsáhlé došetřování, v němž byly dohledány další doby pojištění. Všechny zjištěné doby byly řádně započteny. Tvzení stěžovatele, že nepodal novou žádost o starobní důchod, ale toliko námitky, jimiž dokládal dobu péči o matku, je nepravdivé. Ve správním spisu je založena žádost o starobní důchod, uplatněná na předepsaném tiskopise prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení Přerov dne 17. 8. 2017, v němž je uvedena i doba péče o osobu závislou od 1. 5. 2009 do 25. 6. 2010 s přiloženým dokladem. Tuto žádost stěžovatel dne 17. 8. 2017 vlastnoručně podepsal. Dle žalované je proto kasační stížnost nedůvodná. Navrhla, aby ji Nejvyšší správní soud zamítl.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítanou vadou řízení před krajským soudem, kterou stěžovatel spatřuje v tom, že krajský soud vydal své rozhodnutí, aniž by bylo pravomocně ukončeno správní řízení o starobním důchodu.

[8] Z dávkového spisu vyplývá, že stěžovatel podal dne 10. 10. 2016 u Okresní správy sociálního zabezpečení Přerov na předepsaném tiskopise žádost o starobní důchod, v níž uvedl datum přiznání X, kdy dosáhl důchodového věku 63 let. Tuto žádost žalovaná rozhodnutím ze dne 28. 12. 2016, č. j. X, zamítla. Dne 2. 2. 2017 bylo žalované doručeno podání stěžovatele označené jako „odvolání“ proti uvedenému rozhodnutí žalované. Žalovaná toto podání vyhodnotila podle jeho obsahu jako námitky ve smyslu § 88 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Rozhodnutím ze dne 12. 6. 2017, č. j. X, námitky zamítla a potvrdila rozhodnutí ze dne 28. 12. 2016. Dne 23. 6. 2017 podal stěžovatel žalobu u krajského soudu, v níž označil jako napadené rozhodnutí právě rozhodnutí žalované ze dne 12. 6. 2017, č. j. X, které mu bylo doručeno dne 15. 6. 2017. Uvedené rozhodnutí současně přiložil k žalobě. V dávkovém spisu je dále založena žádost o starobní důchod ze dne 17. 8. 2017, sepsaná u Okresní správy sociálního zabezpečení Přerov na předepsaném tiskopise a podepsaná stěžovatelem. K této žádosti je připojeno rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Přerov ze dne 2. 8. 2017 o tom, že stěžovatel v době od 1. 5. 2009 do 25. 6. 2010 osobně pečoval o M. H.

[9] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že k namítané vadě řízení před krajským soudem nedošlo. Správní řízení ve věci žádosti stěžovatele o starobní důchod ze dne 10. 10. 2016 bylo pravomocně ukončeno dnem, kdy bylo stěžovateli doručeno rozhodnutí žalované o námitkách, tj. dne 15. 6. 2017. Podmínka řízení před krajským soudem spočívající ve vyčerpání řádných opravných prostředků tak byla splněna. Dne 17. 8. 2017 stěžovatel podal další žádost o starobní důchod, čímž zahájil nové řízení ve věci starobního důchodu. Přestože předmětem tohoto nového řízení je opět starobní důchod stěžovatele, nejedná se o jakési pokračování řízení zahájeného žádostí ze dne 10. 10. 2016, ale o samostatné správní řízení, zahájené žádostí stěžovatele ze dne 17. 8. 2017. Ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění totiž umožňuje v důchodových věcech překlenout překážku věci pravomocně rozhodnuté (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2007, č. j. 4 Ads 7/2007 - 50).

[10] Před vypořádáním zbývajících kasačních námitek považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné poukázat na obecnost samotné argumentace v kasační stížnosti. Stěžovatel brojí proti rozsudku krajského soudu v podstatě pouze v rovině prostého nesouhlasu bez bližší konkretizace. Podle konstantní judikatury je ovšem kasační bod způsobilý projednání v té míře obecnosti, ve které byl formulován. Řízení o kasační stížnosti je ovládáno zásadou dispoziční. Nejvyšší správní soud je tedy, vyjma případů taxativně uvedených, uplatněnými důvody kasační stížnosti vázán. Proto obsah a kvalita kasační stížnosti v podstatě předurčují obsah a kvalitu rozhodnutí soudu. Je-li tedy kasační stížnost kuse zdůvodněna, je tak předurčen nejen rozsah přezkumné činnosti soudu, ale i obsah rozsudku soudu. Soud není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatele. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta. Jinými slovy, pokud stěžovatel uplatní obecnou námitku, může se jí ve stejném rozsahu zabývat i soud (srov. např. rozsudek NSS ze dne 13. 9. 2017, č. j. 7 As 208/2017 - 22). Optikou výše uvedeného přezkoumal Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu a rozhodnutí žalované.

[11] Stěžovatel je názoru, že rozhodnutí žalované je nepřezkoumatelné, neboť se nezabývala všemi jeho námitkami. Které konkrétní námitky měly zůstat opomenuty, stěžovatel neupřesňuje. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že stěžovatel doručil žalované dne 2. 2. 2017 ručně psané námitky, které byly formulovány heslovitě a ne příliš srozumitelně. Nejednalo se totiž o souvislý text, ale toliko o řadu na sebe navazujících a v různé intenzitě souvisejících slov a dat. Na základě toho, že stěžovatel v textu užil mimo jiné slova *evidence*, *uchazeče*, *léčebna Kroměříž*, *péče*, *matka*, *věznění*, *nucené práce*, *doly*, *hlubinné šachty*, *VTOS*, *důl Rudý Říjen*, *důl Petr Bezruč*, *uznání*, *opravdické započítání* žalovaná identifikovala, že stěžovatel spatřuje nesprávnost prvostupňového rozhodnutí v nezapočítání všech dob pojištění pro nárok na starobní důchod. Poté žalovaná provedla rozsáhlé šetření, při němž požádala o součinnost Vězeňskou službu a jednotlivé věznice, společnost OKD, a. s. a Úřad práce ČR. Na základě obdržených podkladů pak uznala další doby pojištění a stěžovateli přehledně a podrobně vysvětlila, že nebylo možné uznat dobu výkonu trestu ve vazební věznici Ostrava od 19. 2. 1982 do 18. 7. 1982 a dobu výkonu trestu ve věznici Heřmanice od 19. 11. 2002 do 19. 1. 2004, neboť stěžovatel nebyl pracovně zařazen. Dále konstatovala, že stěžovateli byla dodatečně započtena veškerá doba, kdy byl veden v evidenci uchazečů před 1. 1. 1996 a popsala, proč z doby jeho evidence po

pokračování

tomto datu lze započíst maximálně 3 roky. Rovněž stěžovatele poučila, že dobu péče o matku lze uznat na základě dokladu vystaveného okresní správou sociálního zabezpečení, o němž však stěžovatel dle zjištění žalované dosud nepožádal. Nakonec mu vysvětlila, že nebylo možné započítat dobu nemoci stěžovatele při nařízeném pobytu v léčebně, neboť stěžovatel nedoložil, že by se jednalo o nemoc v ochranné lhůtě po skončení výdělečné činnosti. S ohledem na formulaci námitek tak nelze stěžovateli přisvědčit, že se žalovaná jeho podáním řádně nezabývala. Žalovaná uchopila obsah a smysl podání stěžovatele a i přes jeho obtížnou srozumitelnost se s ním přesvědčivě vypořádala.

[12] Přisvědčit nelze ani námitce nedostatečného zjištění skutkového stavu v otázce celkové doby pojištění. Žalovaná zjistila rozhodný skutkový stav dostatečně. Na základě indicií, které stěžovatel k dobám pojištění ve svých námitkách poskytl, provedla žalovaná důsledné šetření u všech subjektů, které stěžovatel označil ve svém podání. Zjištěné skutečnosti pak náležitě promítla do svého rozhodnutí. Bez dalšího označení potencionálních zdrojů informací ze strany stěžovatele nemohly být opatřeny žádné další důkazní prostředky, na základě nichž by bylo možné zohlednit eventuální další doby pojištění. Co se týče doby zaměstnání ve věznici Vinařice od prosince 1974 do ledna 1977, obsahuje osobní list důchodového pojištění celkem 763 dní pojištění v období od 5. 12. 1974 do 5. 1. 1977 připadající na zaměstnání (s ručně psanou poznámkou „Vinařice“). Odkazuje-li pak stěžovatel v kasační stížnosti na dobu studia na střední hotelové škole a doby zaměstnání jako číšník v různých restauracích před rokem 1974, jedná se o okolnosti, které nebyly obsaženy v námitkách ani v žalobě. Takové kasační námitky nejsou podle § 104 odst. 4 s. ř. s. přípustné. Důvodností těchto nepřipustných námitek se Nejvyšší správní soud v tomto kasačním řízení zabývat nemůže. Nelze však přehlédnout, že osobní list důchodového pojištění zahrnuje v období od 1. 9. 1968 do 5. 6. 1974 celkem 1686 dnů pojištění připadajících na dobu „do 18 let“ a několik zaměstnání. V označeném období tedy byly započítány doby pojištění, které stěžovatel nijak relevantně nezpochybnil a neoznačil ani žádné důkazy k popření jejich správnosti. K tomu je třeba dodat, že rozhodujícím důkazem při posuzování otázky doby pojištění je zpravidla evidenční list důchodového pojištění (§ 38 a 39 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Pokud má stěžovatel za to, že evidenční listy v jeho věci neobsahují přesné či úplné údaje, a proto byla doba pojištění stanovena nesprávně, bylo na něm, aby navrhl příslušné důkazy pro vyvrácení údajů vyplývajících z evidenčních listů.

[13] K námitce nesprávného započítání doby evidence na úřadu práce Nejvyšší správní soud konstatuje, že z odůvodnění rozhodnutí žalované vyplývá jasně, jakými zákonnými ustanoveními se žalovaná řídila při zápočtu doby, v rámci které byl stěžovatel evidován na úřadu práce. Současně žalovaná vysvětlila, proč nelze tuto dobu započítat v plném rozsahu. Rovněž krajský soud zcela srozumitelně objasnil, že stěžovateli byla v novém osobním listu důchodového pojištění dodatečně započtena doba, po kterou byl před 1. 1. 1996 veden v evidenci uchazečů o zaměstnání dle sdělení úřadu práce (konkrétně od 13. 8. 1991 do 31. 10. 1991, od 14. 4. 1992 do 30. 4. 1992, od 29. 3. 1994 do 2. 5. 1994, od 22. 8. 1994 do 29. 8. 1994 a od 15. 12. 1994 do 12. 4. 1995). Doba vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání úřadu práce od 1. 1. 1996 bez pobírání podpory v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci, byla stěžovateli započtena v maximálním možném rozsahu tří let, tj. od 23. 9. 2013 do 22. 9. 2016. K tomu krajský soud odkázal na § 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, podle něhož jsou pojištění účastny *osoby vedené v evidenci Úřadu*

práce České republiky - krajské pobočky, popřípadě pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen "krajská pobočka Úřadu práce") jako uchazeči o zaměstnání po dobu, po kterou jim náleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, a v rozsahu nejvýše 3 let též po dobu, po kterou jim tato podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáleží, s tím, že tato doba 3 let se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod, doba, po kterou podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáležela před dosažením věku 55 let, se do ní započítává v rozsahu nejvýše 1 roku, a nezapočítává se do ní jiná náhradní doba pojištění nebo doba pojištění, které se kryjí s dobou, po kterou je osoba vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání; za dobu, po kterou náleží podpora v nezaměstnanosti, se přitom považuje též doba, po kterou se podpora v nezaměstnanosti neposkytuje z důvodu, že osobě vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání přísluší odstupné, odbytné nebo odchodné. (důraz přidán).

[14] Stěžovatel přitom v kasační stížnosti nepřednáší žádnou relevantní argumentaci, kterou by konkrétně zpochybňoval správnost závěrů žalované a probovaných krajským soudem. Omezil se toliko na konstatování, že na této námitce nadále trvá a že před rokem 1995 byla doba evidence započítána výhodněji. Žalovaná a krajský soud však jasně uvedly, že od 1. 1. 1996 platí v souladu s § 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění pro započítání doby evidence u úřadu práce, po kterou nenáleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, omezení dobou tří let. I podle Nejvyššího správního soudu ze zákona toto omezení jasně vyplývá. Rozsudek krajského soudu a rozhodnutí žalované tak mají oporu v právní úpravě a není nutno přistoupit k jejich zrušení. V podrobnostech na ně Nejvyšší správní soud odkazuje.

[15] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[16] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť rozhodovala ve věci důchodového pojištění (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

[17] Usnesením krajského soudu ze dne 13. 7. 2017, č. j. 72 Ad 25/2017 - 10, byl stěžovateli ustanoven zástupcem pro řízení Mgr. Pavel Kužílek, advokát. Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci stěžovatele odměnu za dva úkony právní služby - další porada s klientem přesahující jednu hodinu a podání kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. c) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále též „advokátní tarif“). Za tarifní hodnotu se ve věcech sociálního zabezpečení považuje částka 5.000 Kč (§ 9 odst. 2 advokátního tarifu). Za jeden úkon právní služby tak náleží odměna ve výši 1.000 Kč (§ 7 bod 3 advokátního tarifu) a náhrada hotových výdajů 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů, zvýšená o daň z přidané hodnoty, tedy činí celkem 3 146 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

pokračování

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 14. května 2020

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu